Bangalore Central University
Question Bank - Samskritam

Class: II Sem B.Com **Max. Marks: 70**

Text: Mitrasamprapti in Panchatantra of Vishnu Sharman

विष्णुशर्मविरचिते पञ्चतन्त्रे 'मित्रसम्प्राप्तिः' – प्रश्नानां कोशः

१. समीचीनम् उत्तरं चिनुत – **1Mark each**

१. पञ्चतन्त्रस्य रचयिता कः? विष्णुशर्मा ।
२. कस्य राज्ञः पुत्राः मूर्खाः आसन्? अमरकीर्तेः
३. दाक्षिणात्ये किं नाम नगरम् अस्ति? महिलारोप्यं ।
४. लघुपतनक इति कस्य नाम? वायसस्य
५. यमकिङ्कराकारः कः? लुब्धकः ।
६. वृक्षस्य अधः लुब्धकः कान् प्रसारितवान्? तण्डुलान्
७. चित्रग्रीवः इति कस्य नाम? कपोतराजस्य ।
८. रविनिशाकरयोः किं भवति? ग्रहपीडनम्
९. मूषकराजः कस्य पाशमोचनं कृतवान्? कपोतस्य ।
१०. सुतप्तं पानीयं पावकं किं करोति? शमयति
११. महिलारोप्यस्य नातिदूरे कः पादपः अस्ति? न्यग्रोधः।
१२. कपोतस्य पाशमोचनं कः कृतवान्? मूषकराजः
१३. कयोः ग्रहपीडनं भवति? शशिनिशाकरयोः ।
१४. तण्डुलान् कः प्रसारितवान् ? लुब्धकः
१५. लुब्धकः कः इव आसीत्? यमकिङ्करः इव ।
१६. नारायणपण्डितस्य कृतिः का? हितोपदेशः
१७. हितोपदेशस्य कर्ता कः? नारायणपण्डितः ।
१८. कपोतराजस्य नाम किम्? चित्रग्रीवः
१९. वृक्षस्य अधः कः तण्डुलान् प्रसारितवान्? लुब्धकः ।
२०. अमरकीर्तिमहाराजस्य पुत्राः कथम् आसन्? मूर्खाः
२१. मन्थरकः कः? कूर्मः ।
२२. सोमदेवस्य कृतिः का? कथासरित्सागरः ।
२३. महासरः कुत्र अस्ति? वनगहनमध्ये ।
२४. मत्स्यमांसखण्डानि कः दास्यति? कूर्मः ।
२५. आकाशगतिः कः? वायसः।
२६. कूर्मस्य नाम किम्? मन्थरकः
२७. बृहत्कथायाः रचयिता कः? गुणाढ्यः ।
२८. कथासरित्सागरस्य कर्ता कः? सोमदेवः
२९. जालमादाय के गच्छन्ति? कपोताः ।
३०. यत्नेन विनापि किं भवति? भाव्यम् ।
३१. मूषकराजस्य नाम किम्? हिरण्यकः ।
३२. कः अर्थान् साधयति? मित्रवान् ।
३३. कः चन्द्रोदयमपेक्षते? नदीशः ।
३४. वैरं कतिविधम्? द्विविधम् ।
३५. कीदृशं वैरं कारणेन निवृत्तं भवति? कृत्रिमम् ।
३६. कस्य मैत्री आरम्भगुर्वी भवति? खलस्य ।
३७. नकुलसर्पाणां वैरं कीदृशम्? सहजम्
३८. सप्तपदं किम्? मैत्रम् ।
३९. प्रीतिलक्षणं कतिविधम्? षड्विधम्
४०. मन्थरकः कुत्र वसति? महासरसि ।
४१. स्वदेशे कः पूज्यते? राजा ।
४२. सर्वत्र कः पूज्यते? विद्वान् ।
४३. उड्डीन गतिविशेषाः कति? अष्ट ।
४४. हिरण्यकः कस्य उपरि समारूढः? वायसस्य ।
४५. ताम्रचूडकथां कः वदति? हिरण्यकः ।
४६. महादेवस्य मठायतने कः प्रतिवसति? ताम्रचूडः।
४७. ताम्रचूडः भिक्षापात्रं केन ताडयति? जर्जरवंशेन ।
४८. नरकोपार्जनं केन भवति? मठाश्रयेण ।
४९. मूषकः केन कूर्दते? निधानोष्मणा ।
५०. का अनन्तफलदा भवति? दक्षिणायनसङ्क्रान्तिः ।
५१. पुलिन्देन कः समासादितः? क्रोडः ।
५२. पुलिन्दः केन पाटितोदरः अभवत्? दंष्ट्राग्रेण ।
५३. वराहपुलिन्दौ कः पश्यति? श्रृगालः ।
५४. का न कर्तव्या? अतितृष्णा ।
५५. देहिना किं भुज्यते? शुभाशुभकर्म ।
५६. ब्राह्मणी केन भोजयितुमिच्छति? तिलचूर्णेन ।
५७. कीदृशाः तिलाः अग्राह्याः? लुञ्चिताः ।
५८. कूपान्तः कः पतितः? मृगः ।
५९. सर्वः केन बलवान् भवति? अर्थेन ।
६०. कीदृशस्य पुरुषस्य जीवनं धिक्? अर्थहीनस्य ।
६१. प्राप्तव्यमर्थं कः लभते? मनुष्यः ।
६२. बृहत्कथामञ्जर्याः कर्ता कः? क्षेमेन्द्रः ।

२. प्रबन्धरूपेण उत्तरं लिखत – 10 Marks each

१. नीतिकथासाहित्यस्य उद्गमविकासौ वैशिष्ट्यं च अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।
२ .विष्णुशर्मणः देशकालकृतीः अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।
३. चित्रग्रीवकथां विस्तारेण वर्णयत ।
४. लघुपतनकहिरण्यकयोः संवादं विशदयत ।
५. प्रसिद्धकथासाहित्यग्रन्थानधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।
६. हिरण्यकस्य वैराग्यकारणं निरूपयत / हिरण्यकताम्रचूडयोः कथां विस्तारेण लिखत ।
७. अतितृष्णा न कर्तव्या इत्युक्तिं शबरसूकरकथाद्वारा वर्णयत ।
८. तिलचूर्णकथां विस्तारेण लिखत ।

३. गद्यभागस्य अनुवादं कुरुत 12 Marks each

१. तत्र च लघुपतनको नाम वायसः ---------तस्य न विश्वसनीयम् ।	page - 1
२. अथ ये पक्षिणस्तत्र --------अहो ! न भेतव्यम् ।	page - 2
३. तदास्तां तावत् विहङ्गामिषलोभो --------सुखेन आस्ते । **(श्लोकं विहाय)**	page - 3
४. अथ चित्रग्रीवो बिलमासाद्य -------- त्वरमाणो निष्क्रान्तः ।	page - 3-4
५. एवं सम्प्रधार्य -------न क्रियते मया सह दर्शनम् ।	page – 6-7
६. वायस आह – भोः! द्विविधस्य --------सन्तापयन्ति ।	page -8
७. एवं स मूषकः -----------एतद्विरक्तेः कारणम् ।	page -10
८. हिरण्यक आह – यदि एवं ---------तत्र कालं नयामि ।	page - 11
९. तच्छ्रुत्वा हिरण्यकः --------आलिङ्ग्य माम् ।	page - 12
१०. एवं द्वौ अपि विहितालिङ्गनौ -------द्वितीयमिव जीवितम् ।	page - 13
११. अस्ति दाक्षिणात्ये जनपदे -------पुनरगम्यं किमपि नास्ति ।	page - 14
१२. तदाकर्ण्य अहं सकलयूथपरिवृतः ------ अपसर्पामि ।	page – 14-15
१३. अस्ति कस्मिंश्चित् वनोद्देशे --------- तं प्रदेशमाजगाम ।	page – 18-19
१४. अथ ज्ञायते तस्य क्रमणमार्गः -------- चिन्तितम् ।	page – 20-21
१५. अथ अहमेकोऽन्यत्र गतः -------- --- न शक्नोमि ।	page – 21-22

४. वाक्यद्वयं ससन्दर्भं विवृणुत 4 Marks each. (Answer any 15)

१. दुरात्मा लुब्धको जालतण्डुलहस्तः समभ्येति ।
२. सर्वथा तस्य न विश्वसनीयम् ।
३. सर्वैरपि कालकूटसदृशाः द्रष्टव्याः ।
४. भोः ! निवृत्तः स दुरात्मा लुब्धकः ।
५. साम्प्रतं त्वम् सत्वरम् पाशविमोचनम् कुरु ।
६. विधिरहो बलवानिति मे मतिः ।
७. भोः ! न युक्तमुक्तं भवता ।
८. मित्र ! गम्यतामधुना स्वाश्रयं प्रति ।
९. त्वम् भोक्ता । अहं ते भोज्यभूतः ।
१०. भोः त्वया वैरिणा सह कथं मैत्रीं करोमि ।
११. द्विविधं वैरं भवति । सहजं कृत्रिमं च ।
१२. छायेव मैत्री खलसज्जनानाम् ।
१३. न मे अस्ति ते शपथैः प्रत्ययः ।
१४. षड्विधं प्रीतिलक्षणम् ।
१५. विरक्तिः सञ्जाता मे साम्प्रतम् ।
१६. स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सरत्र पूज्यते ।
१७. मम सुहृत् द्वितीयमिव जीवितम् ।
१८. त्वदीयं मठम् त्यक्त्वा अन्यत्र मठे यास्यामि ।
१९. मठे मार्जनक्रिया अपि न भवति ।
२०. कुतस्ते दारिद्र्योपहतस्य भोजनप्राप्तिः ।
२१. भोः ! सानुकूलो मे विधिः ।
२२. तिलान् लुञ्चित्वा तिलचूर्णेन भोजयिष्यामि ।
२३. मातः ! अग्राह्याः खलु इमे तिलाः ।
२४. धिग् दारिद्र्यम् खलु देहिनाम् ।
२५. आयुःशेषतया निर्गतोऽहम् । न मृतश्च ।

५. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत – 2½ Marks each (answer any 10)

१. कथासाहित्यम्	२. बृहत्कथा	३. कथासरित्सागरः	४. वेतालपञ्चविंशतिः	५. पञ्चतन्त्रम्
६. हितोपदेशः	७.विष्णुशर्मा	८. नारायणपण्डितः	९. लघुपतनकः	१०. चित्रग्रीवः
११. हिरण्यकः	१२.मन्थरकः	१३. ब्राह्मणी	१४.ताम्रचूडः	१५. शबरशूकरकथा
१६. तिलविक्रयकथा				

******

सूचना - अवशिष्टानां पञ्चदशाङ्कानां कृते समासाः, कृदन्ताः, अपठितगद्यभागाः अपि भवन्ति ।